TÒA ÁN NHÂN DÂN CẤP CAO TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH	**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM** **Độc lập – Tự do – Hạnh phúc**

Bản án số: 704/2022/HS-PT
Ngày 21 tháng 9 năm 2022

NHÂN DANH
NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

TÒA ÁN NHÂN DÂN CẤP CAO TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

- Thành phần Hội đồng xét xử phúc thẩm gồm có:

Thẩm phán – Chủ tọa phiên tòa: Bà Trần Thị Thúy Hồng.

Các thẩm phán: Ông Lê Hoàng Tấn.

Bà Trần Thị Hòa Hiệp.

- Thư ký phiên tòa: Ông Phạm Quang Hiển - Thư ký Tòa án nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh.

***- Đại diện Viện Kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh tham gia phiên tòa*:** Ông Nguyễn Tấn Thông - Kiểm sát viên cao cấp.

Ngày 21 tháng 9 năm 2022 tại trụ sở Tòa án nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh xét xử phúc thẩm vụ án hình sự thụ lý số: 217/2022/TLPT-HS ngày 12 tháng 4 năm 2022 đối với bị cáo Trần Bá Đ do có kháng cáo và kháng nghị đối với Bản án hình sự sơ thẩm số 09/2022/HS-ST ngày 03/3/2022 của Tòa án nhân dân tỉnh Hậu Giang.

Bị cáo có kháng cáo và bị kháng nghị: Trần Bá Đ; Giới tính: nam; sinh ngày 02/7/1989 tại tỉnh Hậu Giang; Đăng ký thường trú: Khu vực 5, phường T, thị xã L, tỉnh Hậu Giang; Trình độ học vấn: Lớp 6/12; nghề nghiệp: Không; Dân tộc: Kinh; Tôn giáo: Không; Quốc tịch: Việt Nam; con ông Trần Bá N và bà Phan Thị U; vợ Nguyễn Thị T, có 02 con (sinh năm 2010 và sinh năm 2013); Tiền án, tiền sự: Không; Nhân thân: Tại Bản án số 07/2018/HS-ST Ngày 31/01/2018 bị Tòa án nhân dân thị xã L, tỉnh Hậu Giang xử phạt 09 tháng tù về tội "Cố ý gây thương tích". Bị cáo chấp hành xong hình phạt tù ngày 06/8/2018 và chấp hành xong bản bán vào ngày 13/01/2020; Bị bắt, tạm giam từ ngày 09/5/2021 đến nay; Bị cáo có mặt tại phiên tòa.

Người bào chữa chỉ định cho bị cáo: Luật sư Nguyễn Thanh Bảo D thuộc Đoàn luật sư Thành phố Hồ Chí Minh, có mặt.

(Ngoài ra, bị hại không có kháng cáo và không bị kháng nghị)

NỘI DUNG VỤ ÁN:

Theo các tài liệu có trong hồ sơ vụ án và diễn biến tại phiên tòa, nội dung vụ án được tóm tắt như sau:

Khoảng 04 giờ 30 phút ngày 09/5/2021, sau khi sử dụng ma tuý cùng với Nguyễn Văn Q, Huỳnh Ngọc T tại nhà lồng B khu vực chợ thị xã L, tỉnh Hậu

Giang. Sau đó Trần Bá Đ gặp ông Danh S là nhân viên quét dọn, thu gom rác thuộc Công ty Cấp thoát nước Công trình đô thị Hậu Giang - Chi nhánh số 3 tại thị xã L đang quét dọn, thu gom rác tại đường 3 Tháng 2 (phía trước Trung tâm Văn hoá thị xã L) thuộc khu vực 2, phường T, thị xã L. Khi ông Danh S đang sử dụng máy để thổi rác thì Trần Bá Đ đi từ phía sau đến bất ngờ dùng tay trái nắm vào bâu cổ áo, tay phải cầm một cây dao bấm, mũi nhọn kề vào cổ của ông Danh S chửi thề và đe doạ. Trần Bá Đ tiếp tục dùng tay nắm cổ áo khống chế kéo ông Danh S đi về hướng nhà kho để xe của Chi nhánh Công ty cách vị trí nơi ông Danh S cùng vợ đang quét dọn, thu gom rác khoảng hơn 300 mét. Khi đến nhà kho để xe, Trần Bá Đ yêu cầu ông Danh S mở cửa nhà kho và tự dẫn xe mô tô của ông Danh S ra ngoài nếu không sẽ bị đâm. Ông Danh S cầm chìa khoá cửa nhà kho nhưng do run sợ nên không mở ổ khoá được. Lúc này, Trần Bá Đ buông tay nắm bâu cổ áo của ông Danh S ra và lấy chìa khoá tự mở ổ khóa cửa nhà kho, đẩy mở cửa và kêu ông Danh S vào trong nhà kho dẫn xe mô tô của ông Danh S ra ngoài nhà kho cách vị trí cửa nhà kho khoảng 1,5 mét. Sau đó Trần Bá Đ tiếp tục yêu cầu ông Danh S lấy tài sản trên người ra đưa cho Trần Bá Đ, ông Danh S lấy trong túi quần của mình ra 01 điện thoại di động hiệu Samsung đưa cho Trần Bá Đ, Trần Bá Đ cầm điện thoại của ông Danh S cất vào túi. Trần Bá Đ tiếp tục tìm tài sản bên trong cốp xe của ông Danh S nhưng không tìm thấy tài sản. Trần Bá Đ nhìn vào bên trong nhà kho để xe tìm kiếm tài sản. Lợi dụng việc Trần Bá Đ không để ý và không tiếp tục khống chế nữa, ông Danh S bỏ chạy đến nhà của Lê Phước T thuộc khu vực 6, phường T, thị xã L. Sau khi ông Danh S chạy thoát, Trần Bá Đ phát hiện trong nhà kho để xe có 02 xe ô tô tải, gồm: 01 xe nhãn hiệu HUYNDAI, màu xanh, biển kiểm soát 95H – 0094 và 01 xe nhãn hiệu HINO, có cần cẩu, màu trắng, biển kiểm soát 95C – 030.35. Trần Bá Đ liền dẫn xe mô tô của ông Danh S ra dựng tại lòng đường 3 Tháng 2, rồi quay trở vào nhà kho lấy và điều khiển xe ô tô tải, biển kiểm soát 95H – 0094 ra chắn ngang đường 3 Tháng 2 gần với vị trí xe mô tô; sau đó quay trở vào nhà kho xe lấy và điều khiển xe ô tô tải, biển kiểm soát 95C – 030.35 điều khiển lưu thông trên đường Cách Mạng Tháng Tám.

Đến khoảng 5 giờ 30 phút cùng ngày 09/5/2021, Trần Bá Đ điều khiển xe ô tô tải đến gần quán cà phê 89 địa chỉ: khu vực 2, phường T, thị xã L, Trần Bá Đ nhìn thấy ông Huỳnh T, là chủ quán đang lui xe ô tô, nhãn hiệu TOYOTA, màu trắng, loại xe Vios E (4 chỗ) biển kiểm soát 95A – 044.85 từ trên vĩa hè xuống đậu dưới lòng đường để dọn quán bán. Khi ông Huỳnh T vừa mở cửa xe định bước xuống thì Trần Bá Đ từ phía sau đi tới, tay trái nắm vào cửa xe, tay phải cầm dao bấm yêu cầu ông Huỳnh T xuống xe. Bản thân ông Huỳnh T có quen biết Trần Bá Đ, tuy nhiên quan sát thấy Trần Bá Đ có biểu hiện "ngáo đá" sợ nếu không nghe lời sẽ bị Trần Bá Đ dùng dao đâm nên ông Huỳnh T bước xuống xe. Ngay lúc này, Trần Bá Đ lên xe nổ máy điều khiển đi. Do xe ô tô có sử dụng định vị nên ông Huỳnh T trình báo ngay với Cơ quan Công an tiến hành truy đuổi và bắt quả tang Trần Bá Đ khi Trần Bá Đ vừa điều khiển xe đến Dinh Bà Thượng, thuộc khóm 6, phường 9, thành phố Sóc Trăng, tỉnh Sóc Trăng.

Tại Bản kết luận định giá tài sản số 15/HĐĐGTS ngày 10/5/2021 của Hội đồng định giá tài sản kết luận: Giá trị của 01 (một) xe ô tô vios nhãn hiệu

TOYOTA, màu trắng, biển kiểm soát 95A – 044.85, tại thời điểm định giá ngày 10/05/2021 là 450.000.000 đồng. Tại Bản kết luận định giá tài sản số 17/HĐĐGTS ngày 12/5/2021 của Hội đồng định giá tài sản thuộc Uỷ ban nhân dân thị xã L, tỉnh Hậu Giang, kết luận: Giá trị của 01 (một) điện thoại di động hiệu Samsung, loại cảm ứng, màu vàng tại thời điểm định giá ngày 10/05/2021 là 400.000 đồng; Giá trị của 01 (một) xe ô tô tải, nhãn hiệu Huyndai, màu xanh, biển kiểm soát 95H – 0094, tại thời điểm định giá ngày 10/05/2021 là 25.000.000 đồng; Giá trị của 01 (một) xe ô tô tải, có cần cẩu nâng người làm việc lên cao, nhãn hiệu Hino, màu trắng, biển kiểm soát 95C-030.35, tại thời điểm định giá ngày 10/05/2021 là 50.000.000 đồng.

Tại kết luận giám định pháp y tâm thần số 183/2021/KLGĐTC ngày 01/10/2021 của Trung tâm Pháp y tâm thần khu vực Tây Nam bộ tại Cần Thơ, kết luận: Về y học: Trước, trong, sau khi phạm tội và hiện tại: Trần Bá Đ bị Rối loạn nhân cách, hành vi do sử dụng nhiều loại ma túy (F19.71 – ICD10). Về năng lực: tại thời điểm phạm tội và hiện tại: Đương sự hạn chế khả năng nhận thức và điều khiển hành vi và Tại Công văn số 183.0/PYTT ngày 01/10/2021 của Trung tâm Pháp y tâm thần khu vực Tây Nam Bộ có ý kiến đối với đương sự Trần Bá Đ: Về trách nhiệm hình sự: Tại thời điểm phạm tội: Đương sự có năng lực trách nhiệm hình sự (Bút lục 192-194).

Ngày 20/5/2021, Cơ quan CSĐT Công tỉnh Hậu Giang đã trả lại cho ông Huỳnh T: 01 (một) xe ô tô, nhãn hiệu: TOYOTA, số loại: Vios E, màu sơn: Trắng, biển kiểm soát: 95A – 044.85, số máy: 2NRX392959; số khung: RL4B23F33J5055330 (đã qua sử dụng). 01 (một) chìa khoá xe ô tô, màu đen.

Ngày 14/6/2021, Cơ quan Cảnh sát điều tra Công tỉnh Hậu Giang đã trả lại cho: Ông Danh S 01 (một) điện thoại di động nhãn hiệu Samsung, loại cảm ứng, màu vàng, số IMEI 1: 359051109/084573/6 đã qua sử dụng (bút lục 209). Trả cho Ông Nguyễn Bá N (đại diện Công ty Cổ phần Cấp thoát nước Công trình đô thị Hậu Giang) 01 (một) xe ô tô tải nhãn hiệu HUYNDAI, màu xanh, biển kiểm soát: 95H – 0094 đã qua sử dụng và 01 (một) xe ô tô tải có cần cẩu nâng người làm việc lên cao, nhãn hiệu HINO, màu trắng, biển kiểm soát: 95C – 030.35 đã qua sử dụng.

Về trách nhiệm dân sự: Các bị hại Danh S, Huỳnh T và Công ty Cổ phần Cấp thoát nước Công trình đô thị tỉnh Hậu Giang không yêu cầu bồi thường thiệt hại.

Tại Cáo trạng số: 06/CT-VKS-P1 ngày 24 tháng 01 năm 2022 của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Hậu Giang truy tố bị cáo Trần Bá Đ về tội Cướp tài sản theo quy định tại điểm a khoản 4 Điều 168 của Bộ luật Hình sự năm 2015, sửa đổi, bổ sung năm 2017.

Tại Bản án hình sự sơ thẩm số 09/2022/HS-ST ngày 03/3/2022 của Tòa án nhân dân tỉnh Hậu Giang đã quyết định:

Tuyên bố bị cáo Trần Bá Đ về tội *"Cướp tài sản"*.

Áp dụng điểm a khoản 4 Điều 168 Bộ luật hình sự; điểm q, s khoản 1 Điều 51; khoản 2 Điều 51; điểm g khoản 1 Điều 52; Điều 38; Điều 54 Bộ luật hình sự;

Xử phạt bị cáo Trần Bá Đ 13 (Mười ba) năm tù. Thời hạn chấp hành hình phạt tù được tính từ ngày 09/5/2021.

Ngoài ra Bản án sơ thẩm còn quyết định về xử lý vật chứng; về án phí hình sự sơ thẩm; quyền kháng cáo theo quy định của pháp luật.

- Ngày 08/3/2021 bị cáo Trần Bá Đ kháng cáo kêu oan vì những tình tiết trong vụ án không đúng và bị cáo bị ép nhận tội.

- Ngày 25/3/2022 Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh kháng nghị phúc thẩm bản án hình sự sơ thẩm với nội dung bản án sơ thẩm áp dụng tình tiết giảm nhẹ "Người phạm tội có bệnh bị hạn chế khả năng nhận thức hoặc điều khiển hành vi của mình" theo quy định tại điểm q khoản 1 Điều 51 Bộ luật hình sự là không đúng vì bị cáo sử dụng ma túy nên bị rối loạn nhân cách. Đồng thời bị cáo có tình tiết tăng nặng được quy định tại điểm g khoản 1 Điều 52 Bộ luật hình sự và có nhân thân xấu nhưng án sơ thẩm áp dụng Điều 54 Bộ luật hình sự để xử phạt bị cáo Trần Bá Đ mức án dưới khung hình phạt là vi phạm nghiêm trọng trong việc áp dụng pháp luật, dẫn đến việc quyết định hình phạt cho bị cáo là không có căn cứ pháp luật. Do đó đề nghị hủy toàn bộ bản án sơ thẩm để xét xử lại cho đúng quy định của pháp luật.

Tại phiên tòa phúc thẩm:

- Bị cáo Trần Bá Đ giữ nguyên yêu cầu kháng cáo cho rằng bị cáo không phạm tội vì trong quá trình điều tra bị cáo không có ký tên nhận tội, cơ quan điều tra không cho tiến hành đối chất giữa bị cáo và bị hại; bị cáo cũng không được chỉ định luật sư bào chữa; bị cáo không có sử dụng ma túy vì bị cáo không bị bắt quả tang. Đồng thời bị cáo bị nhục hình ép nhận tội. Đề nghị hủy bản án sơ thẩm.

- Đại diện Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh: Giữ nguyên Quyết định kháng nghị số 11/QĐ-VC3-V1 Ngày 25/3/2022 của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh đề nghị hủy toàn bộ bản án sơ thẩm để xét xử lại cho đúng quy định của pháp luật.

Kiểm sát viên phát biểu quan điểm của Viện kiểm sát về việc giải quyết vụ án: Bị cáo Trần Bá Đ bị cơ quan tiến hành tố tụng cấp sơ thẩm truy tố về tội "Cướp tài sản" theo điểm a khoản 4 Điều 168 Bộ luật hình sự, có khung hình phạt từ 18 đến 20 năm hoặc tù chung thân. Tuy nhiên quá trình lấy lời khai tại Cơ quan điều tra không có Luật sư chỉ định bào chữa cho bị cáo tham gia là vi phạm nghiêm trọng tố tụng. Ngoài ra bị cáo sử dụng ma túy trước khi thực hiện hành vi phạm tội, tại cơ quan điều tra cũng như phiên tòa sơ thẩm bị cáo không thừa nhận hành vi phạm tội tuy nhiên Tòa án cấp sơ thẩm áp dụng tình tiết giảm nhẹ hình phạt tại điểm q, s khoản 1 Điều 51; khoản 2 Điều 51 để xử phạt bị cáo 13 năm tù là vi phạm nghiêm trọng. Đồng thời bị cáo là người có nhân thân xấu, ngày 31/01/2018 bị Tòa án nhân dân thị xã L, tỉnh Hậu Giang xử phạt 09 tháng tù, về tội Cố ý gây thương tích theo bản án số 07/2018/HS-ST. Bản án sơ thẩm áp dụng điều 54 để xử phạt bị cáo dưới khung hình phạt quy định là vi phạm nghiêm trọng. Từ những căn cứ nêu trên, đề nghị Hội đồng xét xử phúc thẩm bác kháng cáo của bị cáo, chấp nhận kháng nghị của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh hủy bản án sơ thẩm để xét xử lại theo quy định của pháp luật.

- Luật sư bào chữa cho bị cáo có ý kiến: Trong vụ án này những lời khai của bị cáo Trần Bá Đ hoàn toàn có cơ sở, bị cáo bị ép cung dùng nhục hình. Trong quá trình lấy lời khai tại Cơ quan điều tra hoàn toàn không có Luật sư chỉ định tham gia. Bị cáo cho rằng khi xét nghiệm ma túy thì bị cáo hoàn toàn không có. Bị cáo hoàn toàn không biết ông Danh S, Thành, và Quẩn. Vụ án này vi phạm nghiêm trọng tố tụng của Bộ luật tố tụng hình sự. Đề nghị áp dụng 355, 356 Bộ luật tố tụng hình sự hủy bản án sơ thẩm để điều tra, xét xử lại theo quy định.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Trên cơ sở nội dung vụ án, căn cứ vào các tài liệu trong hồ sơ vụ án đã được tranh tụng tại phiên tòa, Hội đồng xét xử nhận định như sau:

[1] Đơn kháng cáo của bị cáo và kháng nghị của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh trong thời hạn luật định đủ điều kiện để xem xét theo thủ tục phúc thẩm.

[2] Tại kết luận giám định pháp y tâm thần số 183/2021/KLGĐTC và Công văn số 183.0/PYTT ngày 01/10/2021 của Trung tâm Pháp y tâm thần khu vực Tây Nam Bộ kết luận đối với Trần Bá Đ: Về y học: Trước, trong, sau khi phạm tội và hiện tại: Trần Bá Đ bị rối loạn nhân cách, hành vi do sử dụng nhiều loại ma túy (F19.71 – ICD10). Về trách nhiệm hình sự: Tại thời điểm phạm tội đương sự có năng lực trách nhiệm hình sự. Do đó, Bản án sơ thẩm áp dụng tình tiết giảm nhẹ trách nhiệm hình sự theo quy định tại điểm q khoản 1 Điều 51 Bộ luật hình sự: "Người phạm tội có bệnh bị hạn chế khả năng nhận thức hoặc điều khiển hành vi của mình" là không đúng quy định của pháp luật.

Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh kháng nghị theo hướng không cho bị cáo được hưởng tình tiết giảm nhẹ trách nhiệm hình sự theo quy định tại điểm q khoản 1 Điều 51 Bộ luật hình sự là có căn cứ.

[3] Xét bị cáo Trần Bá Đ bị truy tố để xét xử về tội "Cướp tài sản" theo quy định tại điểm a khoản 4 Điều 168 của Bộ luật Hình sự năm 2015, sửa đổi, bổ sung năm 2017 có khung hình phạt phạt tù từ 18 năm đến 20 năm hoặc tù chung thân. Ngày 12/5/2021 Cơ quan điều tra đã có Văn bản yêu cầu Đoàn Luật sư tỉnh Hậu Giang phân công người bào chữa theo quy định tại Điều 76 Bộ luật tố tụng hình sự là đúng quy định của pháp luật.

Tại Điều khoản 1 Điều 73 Bộ luật tố tụng hình sự quy định: "Người bào chữa phải có mặt khi người có thẩm quyền tiến hành lấy lời khai, hỏi cung bị can…". Tuy nhiên trong quá trình điều tra, khi tiến hành lấy lời khai, hỏi cung bị can Trần Bá Đ thể hiện biên bản ngày 12/5/2021 (Bút lục số 42-43); biên bản ngày 16/6/2021 (Bút lục số 96) biên bản ngày 17/6/2021 trích nội dung hỏi cung được ghi hình có âm thanh đối với bị cán Trần Bá Đ ngày 19/5/2021 (Bút lục số 99 -100) và biên bản ngày 17/12/2021 (Bút lục số 101-103) không có mặt người được chỉ định bào chữa cho bị cáo là vi phạm nghiêm trọng thủ tục tố tụng hình sự. Đối với biên bản ngày 04/11/2021(Bút lục số 98) mặc dù có mặt người bào chữa chỉ định và có ký tên trong biên bản. Tuy nhiên do bị can Trần Bá Đ khai bị bệnh và không hợp tác làm việc nên cơ quan điều tra chưa thực hiện việc lấy lời khai đối với Trần

Bá Đ.

Do có vi phạm nghiêm trọng về thủ tục tố tụng về việc không có mặt người bào chữa khi người có thẩm quyền tiến hành lấy lời khai, hỏi cung Trần Bá Đ theo quy định của pháp luật. Nên hủy bản án sơ thẩm để chuyển hồ sơ cho Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Hậu Giang để điều tra lại theo đúng quy định của pháp luật. Do hủy án nên chưa xem xét kháng cáo của bị cáo Trần Bá Đ.

[4] Xét quan điểm của đại diện Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh đề nghị chấp nhận kháng nghị của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh là có căn cứ được chấp nhận một phần.

[5] Về án phí hình sự phúc thẩm: Bị cáo Trần Bá Đ không phải chịu án phí hình sự phúc thẩm.

Vì các lẽ trên;

QUYẾT ĐỊNH:

1. Căn cứ điểm c khoản 1 Điều 355, Điều 358 Bộ luật tố tụng hình sự; Điều 23 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí, lệ phí Tòa án;

Chấp nhận một phần kháng nghị của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh.

2. Hủy bản án hình sự sơ thẩm số 09/2021/HS-ST ngày 03/3/2022 của Tòa án nhân dân tỉnh Hậu Giang. Chuyển hồ sơ vụ án cho Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Hậu Giang để điều tra lại vụ án theo đúng quy định của pháp luật.

Tiếp tục tạm giam bị cáo Trần Bá Đ cho đến khi Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Hậu Giang thụ lý để điều tra lại vụ án.

3. Về án phí hình sự phúc thẩm: Bị cáo Trần Bá Đ không phải nộp án phí hình sự phúc thẩm.

4. Bản án phúc thẩm có hiệu lực pháp luật kể từ ngày tuyên án./.

TM. HỘI ĐỒNG XÉT XỬ PHÚC THẨM
THẨM PHÁN – CHỦ TỌA PHIÊN TÒA
(Đã ký)